

Bemærkninger til forslaget

Almindelige bemærkninger**1. Indledning**

I december 2013 fremsatte de nordatlantiske medlemmer af Folketinget beslutningsforslag B 34 om iværksættelse af en systematisk indsats mod grænsehindringer inden for rigsfællesskabets grænser. Beslutningsforslaget blev enstemmigt vedtaget den 13. maj 2014.

I 2014 aftalte den daværende danske socialminister og den daværende færøske socialminister at nedsætte en arbejdsgruppe, der skulle kortlægge rigsdelenes pensionsregler og afdække de hindringer, som måtte opstå ved flytning inden for rigsfællesskabet. Grønland blev inviteret til at deltage i arbejdsgruppen og tog imod invitationen.

En arbejdsgruppe bestående af embedsmænd fra Grønland, Danmark og Færøerne har i perioden 2014 – 2016 beskrevet og analyseret pensionsforholdene i Grønland, Danmark og Færøerne med henblik på at afdække hindringer, anføre løsningsmuligheder og konsekvenser, men ikke afgive konkrete anbefalinger.

Udarbejdelse af rapporten skal bl.a. ses på baggrund af et dansk ønske om at identificere grænsehindringer – ikke kun i Norden – men også inden for rigsfællesskabet, samt et ønske om at samarbejde med Grønland og Færøerne om at løse disse hindringer. Bl.a. kan de forskellige pensionsordninger i rigets dele give anledning til, at borgere oplever barrierer ved flytning mellem rigsdelenene. Rapporten blev afsluttet i 2016.

Primo 2018 blev der nedsat en arbejdsgruppe med henblik på at lave en opfølgning på rapporten og med udgangspunkt i rapporten at udarbejde løsningsforslag til at nedbryde grænsehindringer for førtidspensionister, der flytter mellem rigsdelenene.

Den 11. december 2018 blev der afholdt et møde mellem Naalakkersuisoq for Sundhed, Sociale Anliggender og Justitsområdet, den danske beskæftigelsesminister og det færøske landsstyremedlem for sociale anliggender. På mødet var der enighed om, at der skal arbejdes for at løse grænsehindringer for førtidspensionister. Det udmøntede sig i 3 initiativer, der skal implementeres i hvert lands lovgivning om førtidspension.

De 3 initiativer er følgende;

1. Udveksling af oplysninger, der kan nedsætte sagsbehandlingstiden.
2. En overgangsordning, hvor en førtidspensionist ved flytning til en anden rigsdel kan opretholde sin førtidspension i 12 måneder, indtil der er opnået et andet forsørgelsesgrundlag.
3. At førtidspensionister med ingen eller meget lille arbejdssevne, som er tilkendt

førtidspension i Danmark eller højeste førtidspension i Grønland eller på Færøerne automatisk tilkendes førtidspension i den rigsdal, de flytter til.

2. Hovedpunkter i forslaget

Grønland, Danmark og Færøerne har hver sin lovgivning om førtidspension. En tilkendt førtidspension kan som udgangspunkt ikke opretholdes ved flytning mellem rigsdelen. Derfor skal førtidspensionister, der flytter mellem rigsdelen, indgive en ny ansøgning om førtidspension i tilflytnings-rigsdelen.

Førtidspensionister oplever, at sagsbehandlingen kan være langvarig, når de ansøger om førtidspension i den rigsdal, de flytter til. Der er endvidere ikke nogen sikkerhed for, at førtidspensionisten kan tilkendes førtidspension i den rigsdal, førtidspensionisten flytter til. Førtidspensionister fra Grønland og Danmark, der flytter til en anden rigsdal, vil ikke længere være berettiget til førtidspension fra den rigsdal, de flytter fra. Førtidspensionister fra Færøerne, der flytter til en anden rigsdal, er berettiget til at opretholde deres færøske førtidspension i op til 3 år.

På baggrund af de 3 initiativer, der blev aftalt mellem de 3 ministre, indeholder forslaget en bestemmelse om udveksling af oplysninger mellem den grønlandske fraflytningskommune og tilflytningskommunen i hhv. Danmark og på Færøerne. Bestemmelsen skal sikre, at nødvendige og relevante oplysninger om førtidspensionistens sag medsendes, når en førtidspensionist fra Grønland flytter til hhv. Danmark eller Færøerne, således at sagsbehandlingstiden i tilflytningskommunen kan nedsættes.

Forslaget indeholder derudover en bestemmelse om retten til at opretholde sin tilkendte laveste eller mellemste førtidspension fra Grønland i op til 12 måneder i hhv. Danmark og på Færøerne. Hensigten med bestemmelsen er at sikre, at førtidspensionister, der flytter fra Grønland til Danmark og Færøerne, har et forsørgelsesgrundlag, mens deres sag bliver behandlet i tilflytningskommunen i hhv. Danmark eller på Færøerne.

Det sidste initiativ har udmøntet sig i bestemmelsen om, at førtidspensionister fra Danmark og førtidspensionister på højeste sats fra Færøerne med ingen eller næsten ingen arbejdssevne skal tilkendes højeste førtidspension uden en forudgående arbejdsvurdering. Da Grønland, Færøerne og Danmark overordnet har ens betingelser for tilkendelse af højeste førtidspension, er hensigten med bestemmelsen at forkorte sagsbehandlingen i den grønlandske kommune, til fordel for både kommunen og førtidspensionisten.

Lovforslaget sammenholdt med gældende lov	
<i>Gældende formulering</i>	<i>Lovforslaget</i>
	§ 1 I Inatsisartutlov nr. 40 af 9. december 2015 om førtidspension, som ændret ved

	<p>Inatsisartutlov nr. 19 af 28. november 2016, Inatsisartutlov nr. 40 af 23. november 2017 og Inatsisartutlov nr. 6 af 27. november 2018, foretages følgende ændringer:</p>
	<p>1. Efter § 7 indsættes i <i>kapitel 2</i> en ny overskrift:</p> <p style="text-align: center;"><i>”Flytning mellem kommuner i Danmark eller på Færøerne”</i></p>
	<p>2. Efter den nye overskrift indsættes:</p> <p>” § 7 a. Flytter en borger fra en grønlandsk kommune til en kommune i Danmark eller på Færøerne, og modtager borgeren førtidspension efter denne Inatsisartutlov, skal fraflytningskommunen udveksle relevante oplysninger med tilflytningskommunen til brug for behandlingen af pensions sagen i tilflytningskommunen.</p> <p><i>Stk. 2.</i> Fraflytningskommunen skal afholde omkostningerne for oversættelse af relevante sagsakter til dansk.</p> <p>§ 7 b. Flytter en førtidspensionist fra en grønlandsk kommune til en kommune i Danmark eller på Færøerne, kan førtidspensionisten opretholde sin tilkendte laveste eller mellemste førtidspension i op til 12 måneder i tilflytningskommunen.</p> <p><i>Stk. 2.</i> Den tilkendte førtidspension skal ikke revurderes eller ændres i den omtalte periode i stk. 1.</p> <p><i>Stk. 3.</i> Får en førtidspensionist tilkendt førtidspension i tilflytningskommunen inden for de første 12 måneder, bortfalder den førtidspension, der er tilkendt fra en grønlandsk kommune.</p> <p><i>Stk. 4.</i> Førtidspensionisten har pligt til at underrette den fraflyttede grønlandske</p>

	<p>kommune om tilkendelse af førtidspension i tilflytningskommunen, jf. § 33, stk. 1.</p> <p>§ 7 c. Tilflyttende førtidspensionister fra Danmark og tilflyttende førtidspensionister på højeste sats fra Færøerne med ingen eller næsten ingen arbejdsevne tilkendes automatisk højeste førtidspension i den grønlandske tilflytningskommune.”</p>
<p>§ 37, stk. 1 Når betingelserne for førtidspension ikke længere er opfyldt, og kommunalbestyrelsen har truffet afgørelse herom, stoppes udbetalingen ved udgangen af den efterfølgende måned. Ved fraflytning fra Grønland stoppes udbetalingen dog ved udgangen af fraflytningsmåneden, medmindre betingelserne for fortsat førtidspensionsudbetaling er opfyldt ved flytning til et andet nordisk land eller et land omfattet af EØS-aftalen.</p>	<p>3. § 37, stk. 1, 2. pkt., affattes således: ”Ved fraflytning fra Grønland stoppes udbetalingen dog ved udgangen af fraflytningsmåneden, jf. dog § 7 b, medmindre betingelserne for fortsat førtidspensionsudbetaling er opfyldt ved flytning til et andet nordisk land eller et land omfattet af EØS-aftalen.”</p>
	<p style="text-align: center;">§ 2</p> <p>Inatsisartutloven træder i kraft den 1. januar 2020.</p>

3. Økonomiske og administrative konsekvenser for det offentlige

I samarbejde med Departementet for Finanser er der lavet beregninger på, hvad de økonomiske konsekvenser er ved at implementere forslaget. Forslaget vil bevirke en samlet årlig nettoudgift til førtidspension på 1,1 mio. kr. brutto fra det år, forslaget træder i kraft, og i efterfølgende budgetoverslagsår. Beregningerne er specificeret i nedenstående:

Udveksling af relevante oplysninger mellem Grønland og henholdsvis Danmark og Færøerne vil kræve oversættelse fra grønlandsk til dansk. En konservativ vurdering er, at udgifterne til oversættelse vil løbe op i gennemsnitligt 5.000 kr. pr. sag. Med gennemsnitligt 26 årlige fraflytningssager, vil det skabe en årlig administrativ merudgift på 0,13 mio. kr. brutto.

Samtidig kan der forekomme en mindre administrativ besparelse, når tilflyttende førtidspensionister fra hhv. Danmark og Færøerne søger om førtidspension i en grønlandsk kommune. Disse personer vil ligeledes få medsendt relevante oplysninger fra deres

førtidspensionssag til den grønlandske tilflytningskommune, hvilket forventes at smidiggøre sagsbehandlingen i den grønlandske kommune.

Hvert år flytter gennemsnitligt 26 førtidspensionister fra Grønland til Danmark. Hvor samtlige af disse førtidspensionister tidligere ville blive forsørget af de danske offentlige myndigheder, vil førtidspensionister tilkendt mellemste- og laveste førtidspension fremover kunne opretholde deres grønlandske førtidspension i op til 12 måneder, mens deres sag er under behandling i den danske tilflytningskommune. Udgiften til førtidspensionister tilkendt højeste førtidspension vil overgå til Danmark allerede ved tilflytningstidspunktet, og vil således ikke skabe offentlige merudgifter. Det anslås, at ud af de 26 fraflytninger til Danmark, vil gennemsnitligt 2 af dem være tilkendt mellemste førtidspension og 1 af dem tilkendt laveste førtidspension. Grønland skal således betale disse 3 borgeres førtidspension i op til 12 måneder, hvilket anslås at give årlige merudgifter for 0,19 mio. kr. brutto.

Hvert år flytter gennemsnitligt 7 førtidspensionister fra Danmark til Grønland. Det er kun borgere med ingen eller næsten ingen arbejdsevne, der får tilkendt førtidspension i Danmark. Før modtog tilflyttende førtidspensionister fra Danmark offentlig hjælp, mens deres førtidspensionssag blev behandlet i Grønland. Disse borgere vil nu automatisk få tilkendt højeste førtidspension. Førtidspensionister vil som oftest have en højere indkomst end modtagere af offentlig hjælp, hvilket vil medføre en årlig merudgift på 0,75 mio. kr. brutto. På nuværende tidspunkt deles udgiften mellem Selvstyret og kommunerne ligeligt, men fra medio 2021 vil den overgå til at være komplet kommunalt finansieret.

4. Økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet

Det vurderes ikke, at forslaget vil have økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet.

5. Konsekvenser for miljø, natur og folkesundhed

Det vurderes ikke, at forslaget vil have konsekvenser for miljø, natur og folkesundhed.

6. Konsekvenser for borgerne

Forslaget indebærer en forbedring af grønlandske førtidspensionisters retsstilling ved flytning til hhv. Danmark og Færøerne. Forslaget giver en bedre økonomisk sikkerhed for flyttende grønlandske førtidspensionister, idet førtidspensionister tilkendt laveste eller mellemste førtidspension kan opretholde deres førtidspension fra Grønland i op til 12 måneder i hhv. Danmark og på Færøerne. Førtidspensionister på højeste sats vil automatisk overgå til hhv. dansk førtidspension og færøsk højeste førtidspension.

7. Andre væsentlige konsekvenser

Med forslaget nedbrydes en intern grænsehindring for førtidspensionister, når de flytter mellem rigsdelenene. Førtidspensionister i rigsfællesskabet bliver sikret et forsørgelsesgrundlag

ved flytning til en kommune i en anden rigsdel end den, hvor de fik tilkendt førtidspension. Med forslaget forbedres førtidspensionisters retsstilling i rigsfællesskabet.

8. Høring af myndigheder og organisationer m.v.

Forslaget har i perioden 05.04.2019 til 10.05.2019 været offentliggjort på Naalakkersuisuts høringsportal på www.naalakkersuisut.gl

Forslaget har i perioden 05.04.2019 til 10.05.2019 været i høring hos følgende høringsparter:

Formandens Departement, Departementet for Natur og Miljø, Departementet for Finanser, Departementet for Boliger og Infrastruktur, Departementet for Uddannelse, Kultur og Kirke, Departementet for Udenrigsanliggender, Departementet for Fiskeri, Fangst og Landbrug, Departementet for Sundhed, Departementet for Sociale Anliggende og Justitsområdet, Departementet for Erhverv, Energi og Forskning, Departementet for Råstoffer og Arbejdsmarked, Avannaata Kommunua, Kommune Qeqertalik, Qeqqata Kommunua, Kommuneqarfik Sermersooq, Kommune Kujalleq, Det Sociale Ankenævn, Grønlands Råd for Menneskerettigheder, Institut for Menneskerettigheder, Børnerettighedsinstitutionen MIO, Foreningen Grønlandske Børn, MIBB (Bedre Børneliv), Sorlak (Fællesråd for børne- og ungdomsorganisationerne i Grønland), Tilioq, INOOQAT (Forældreforening for udviklingshæmmede i Grønland), Nunatsinni Inuit Innarluutillit Kattuffiat (Grønlandske Handicaporganisationer), ISI – Kalaallit Nunaanni tappiitsut isigiarsuttullu peqatigiiffiat (Foreningen for blinde og svagsynede i Grønland), KTK – Kalaallit nunaanni tusilartut kattuffiat (Døveforeningen i Grønland), Landsforeningen Autisme, kreds Grønland, Kattuffik Utoqqaat Nipaat (Ældreforeningen), Angajoqqaatigiit (Forældreforeningen til børn med ADHD og/eller autisme), Pissassarfik (Det landsdækkende handicapcenter), Neriuffik Kattuffiat (Kræftens Bekæmpelsen i Grønland), KNIPK (Handicapforeningen i Grønland), Sugisaq (Foreningen for sindslidende og deres pårørende), Røde Kors i Grønland, Grønlands Erhverv, SIK, Det Grønlandske Hus i Aarhus, Det Grønlandske Hus i Odense, Det Grønlandske Hus i Aalborg, Det Grønlandske Hus i København.

Følgende har indsendt høringsvar:

Departementet for Finanser, Departementet for Råstoffer og Arbejdsmarked, Departementet for Sundhed, Grønlands Erhverv, Institut for Menneskerettigheder, Ligestillingsrådet i Grønland, Det Grønlandske Hus Aalborg, Departementet for Uddannelse, Kultur og Kirke, Tilioq, Qeqqata Kommunua, Kommuneqarfik Sermersooq, Avannaata Kommunua, Kommune Kujalleq, Det Grønlandske Hus Odense

Følgende har ingen bemærkninger:

Departementet for Finanser, Departementet for Råstoffer og Arbejdsmarked, Grønlands Erhverv, Departementet for Uddannelse, Kultur og Kirke, Avannaata Kommunua

Der henvises til Bilag 1: Høringssvarsnotat for Departementet for Sociale Anliggender og Justitsområdets kommentarer til høringssvarene.

Bemærkninger til forslagets enkelte bestemmelser

Til § 1

Til nr. 1

Der indsættes en ny overskrift i kapitel 2.

Til nr. 2

(§ 7 a, stk. 1)

Bestemmelsen finder anvendelse, når en borger, der modtager førtidspension efter denne Inatsisartutlov, flytter til en kommune i Danmark eller på Færøerne. Bestemmelsen skal sikre, at de nødvendige oplysninger medsendes, således at tilflytningskommunen hurtigt kan sætte sig ind i sagen. Førtidspensionisten kan dermed hurtigere få afklaret en eventuel ret til førtidspension i tilflytningskommunen.

Bestemmelsen stiller ikke krav til, at der skal indsamles nye oplysninger i sagen, men alene at fraflytningskommunen medsender de oplysninger, som kommunen allerede besidder.

Relevante sagsakter vil være lægeerklæringen og den kommunale afgørelse i førtidspensionistens sag. Hvilke andre sagsakter, der må vurderes som relevante af fraflytningskommunen, vil afhænge af den konkrete sag.

Udveksling af oplysninger mellem den grønlandske og hhv. danske og færøske kommune skal ske i overensstemmelse med reglerne i landstingslov om sagsbehandling i den offentlige forvaltning samt reglerne i Anordning om ikrafttræden for Grønland af lov om behandling af personoplysninger.

(§ 7 a, stk. 2)

Det påhviler fraflytningskommunen at afholde omkostningerne ved en eventuel oversættelse af de relevante sagsakter, der skal medsendes, hvis de alene foreligger på grønlandsk.

(§ 7 b, stk. 1)

En førtidspensionist, der har fået tilkendt laveste eller mellemste førtidspension i en grønlandsk kommune, kan opretholde sin tilkendte førtidspension i op til 12 måneder i tilflytningskommunen i Danmark eller på Færøerne. Hensigten er, at førtidspensionisten har et forsørgelsesgrundlag, imens førtidspensionistens sag bliver behandlet i tilflytningskommunen.

(§ 7 b, stk. 2)

I de maksimum 12 måneder, som den fraflyttede førtidspensionist kan opretholde sin tilkendte førtidspension, skal den tilkendte førtidspension fra den grønlandske kommune ikke

revurderes eller ændres. Dette gælder også, selvom der er ændringer i førtidspensionistens personlige og økonomiske forhold.

(§ 7 b, stk. 3 og 4)

Førtidspensionisten har pligt til at oplyse den fraflyttede grønlandske kommune om tilkendelse af førtidspension i Danmark eller på Færøerne, således at førtidspensionisten ikke modtager førtidspension fra den fraflyttede grønlandske kommune og tilflytningskommunen samtidig.

(§ 7 c)

Det er et fællestræk for lovgivningen om førtidspension i Grønland, Danmark og på Færøerne, at der foretages en afklaring af arbejdsevnen, og at det er en betingelse for tilkendelse af dansk førtidspension og højeste førtidspension på Færøerne og i Grønland, at arbejdsevnen er varigt og væsentligt nedsat. Tilkendelsesbetingelserne er derfor overordnet ens.

For at nedsætte sagsbehandlingstiden i den grønlandske kommune for tilflyttende førtidspensionister fra Danmark og førtidspensionister på højeste sats fra Færøerne med ingen eller næsten ingen arbejdsevne, tilkendes disse førtidspensionister automatisk højeste førtidspension uden en forudgående arbejdsevnevurdering.

Hensigten er at tilgodese førtidspensionisten, således at pensionisten ikke skal igennem endnu en sagsbehandling, samt at smidiggøre sagsbehandlingen i den grønlandske kommune.

Til nr. 3

Bestemmelsen er en konsekvenstilretning, som følger af indsættelsen af § 7 b.

Førtidspensionsudbetalingerne stoppes, hvis betingelserne for førtidspension ikke længere er opfyldt, for eksempel fordi førtidspensionisten er død, har genvundet sin arbejdsevne, eller eventuelt ved flytning fra Grønland.

Hovedreglen er, at førtidspensionen udbetales til og med udgangen af måneden efter, at førtidspensionisten ikke mere er berettiget til førtidspension, jf. dog stk. 1, 2. pkt., og stk. 3.

Bestemmelsen anfører, at kommunalbestyrelsen skal træffe afgørelse herom. Udbetalingen af førtidspension ophører måneden efter, at kommunalbestyrelsen har truffet afgørelse.

Udbetaling af førtidspension stopper ved månedens udgang ved fraflytning fra Grønland. Førtidspensionisten kan dog være berettiget til fortsat førtidspensionsudbetaling, hvis betingelserne herfor er opfyldt ved flytning til et andet nordisk land, et land omfattet af EØS-aftalen, eller Danmark eller Færøerne efter § 7 b.

Ved kortere ophold uden for Grønland, eksempelvis ved ferie, kurophold eller lignende, bevares retten til førtidspension, hvis førtidspensionisten har beholdt sin bopæl her i landet. Det afgøres ved en konkret vurdering om førtidspensionisten har opholdt sig i længere tid uden for Grønland. Dog vil 3 måneders ophold (for eksempel ferie, kurophold eller lignende) uden for Grønland i løbet af 1 år være at betragte som et kortere ophold.

Det skal afgøres ud fra en konkret vurdering, om personer, der har opholdt sig ud over 3 måneder uden for Grønland, kan sidestilles med at flyttet til udlandet og derfor skal registreres som udrejst. Vurdering af, hvornår en person kan anses for fraflyttet kan indeholde følgende momenter:

- Hvor befinder den pågældendes møbler og øvrige ejendele?
- Hvor befinder eventuelle partner eller mindreårige børn sig?
- Hvad er årsagen til opholdet uden for Grønland?
- Er det et ferieophold, eller arbejdes der i udlandet?
- Står der en bolig parat til den pågældende ved opholdets afslutning?
- Er der intention om snarligt at vende tilbage til Grønland?

Ud fra en helhedsbetragtning afgøres det, om personen må anses for at være fraflyttet Grønland. Afgørende i den sammenhæng er, om der er indikationer på, at personen midlertidigt opholder sig i udlandet, eller om der er indikationer på, at adressen i Grønland alene bevares proforma. Et ophold i udlandet af en længere varighed end 3 måneder, og hvor der ikke er indikationer på, at personen har i sinde at vende tilbage til Grønland, vil ikke være at anse som et midlertidigt ophold i udlandet. Retten til førtidspension vil ikke kunne bevares.

Til § 2

Inatsisartutloven træder i kraft den 1. januar 2020.